

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Національна спілка краєзнавців України
Українське географічне товариство
Асоціації готельних об'єднань та готелів міст України
Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні
КУ «Житомирський обласний туристично інформаційний центр»
Житомирської обласної Ради
Управління культури Житомирської міської Ради
Зеленогурський університет в Зелена Гура
Університет Туризму і Екології в Сухій Бескидській
Університет економіки в Бідгощі
Гамбурзький університет прикладних наук

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТУРИЗМ. ГЕОГРАФІЯ. ЕКОЛОГІЯ: ІННОВАЦІЇ, ОСВІТА, БІЗНЕС»

19-20 березня 2026 року, Житомир

УДК 338.48:91:504
Т 90

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Житомирського державного університету імені Івана
Франка (протокол № 10 від 24 квітня 2026 року)

Рецензенти:

Олександр КРАТЮК – доктор біологічних наук, професор кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу Поліського національного університету

Ольга ЛЮБЩЕВА – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Траса Шевченка

Ольга РЯБОКОНЬ – кандидат географічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти»

Т 90 Туризм. Географія. Екологія: інновації, освіта, бізнес : матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. (19-20 березня 2026 р., м. Житомир). / за ред. О.М Василенко. Житомир : Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2026. 182 с.

У збірнику представлені наукові нароби викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків туристичного бізнесу, фахівців у сфері екології та освіти, які присвячені теоретичним та прикладним питанням туризму і гостинності, географії, екології, обговоренню проблем соціально- економічного розвитку регіонів, розвитку географічної освіти, екологічним проблемам повоєнного відновлення України.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на літературні джерела та інші відомості, а також дотримання загальноприйнятих принципів академічної етики відповідають автори публікацій.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за науковий та літературний зміст опублікованих матеріалів несуть їх автори. Думки редакторів можуть не збігатися з позицією авторів.

**ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТУРИЗМ. ГЕОГРАФІЯ. ЕКОЛОГІЯ: ІННОВАЦІЇ, ОСВІТА, БІЗНЕС»**

Голова оргкомітету:

Киричук Галина – доктор біологічних наук, професор, ректор Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Співголови оргкомітету:

Гарбар Олександр – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Нестерчук Інна, кандидат географічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Василенко Ольга, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Члени оргкомітету:

Андрійчук Тамара, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Асінкевич Рішард, доктор габілітований, професор, директор Інституту спорту, туризму і харчування Зеленогурського університету (Польща);

Величко Інна, керівник культурно-мистецького центру «Поліська хата», уповноважений представник Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму України в Житомирській області;

Власенко Руслана, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Гарбар Діана, кандидат біологічних наук, доцент кафедри зоології, біологічного моніторингу та охорони природи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Костюк Віталій, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Кравчук Наталія, кандидат економічних наук, доцент, директор кафедри туристичних послуг Економічного університету (Бидгощ, Польща);

Кукелко Сергій, в. о. директора КЗ «Кмитівський музей образотворчого мистецтва імені Й. Д. Буханчука» Житомирської обласної ради;

Лаврик Олександр, доктор географічних наук, професор кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Шестакова Анна, кандидат економічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Олещенко В'ячеслав, виконуючий обов'язки Президента, віце-президент Українського географічного товариства;

Федорук Марія, науковий співробітник Центру досліджень та трансферу «Сталий розвиток та управління змінами клімату» Гамбурзького університету прикладних наук;

Савицька Світлана, директора міжнародного туристичного оператора ТОВ «САВІ ТРЕВЕЛ» («SAVI TRAVEL» LLC);

Щербань Олена, докторка історичних наук, етнологиня, фундаторка

ЕтносадибиТРИмузеї «Лялина Світлиця» (Опішня, Полтавська область);

Хом'як Іван, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Онищук Ірина, кандидат біологічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Іщук Оксана, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Яковлева Валентина, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри екології та географії Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Яковлева Віталія – директор ДУ «Музей коштовного і декоративного каміння».

ЗМІСТ

НАЦІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

1. Князева Валерія, Інна Нестерчук. Екотуризм як механізм збереження природного середовища.....	9
2. Олеся Долинська. Інклюзивний туризму в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.....	11
3. Артем Мороз. Інтеграція музейної мережі України в систему культурного туризму.....	14
4. Інна Нестерчук, Аліна Абдуллаєва. Основні напрями розвитку медичного туризму в Київській області.....	17
5. Інна Нестерчук, Олександра Корбут. Перспективи розвитку гастрономічного туризму в Житомирській області.....	19
6. Вікторія Бескровна. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму в Житомирській області.....	22
7. Лариса Черчик, Ганна Кувіка. Пріоритети розвитку сфери гостинності України в контексті сучасних світових трендів.....	26
8. Людмила Гуцал. Просторові трансформації туристичної активності в Україні в умовах воєнного часу: аналіз надходжень туристичного збору.....	29
9. Анна Шестакова, Вікторія Бондарук. Рекреаційні ресурси України: стан та перспективи розвитку України.....	32
7. Олександр Степанюк, Інна Нестерчук. Розвиток гастрономічного туризму в Карпатському регіоні.....	34

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

1. Інна Нестерчук, Інга Качинська. Лікувально-оздоровчий туризм у Європі.....	36
2. Оксана Фастовець. Регіональні особливості туристичного потоку світу.....	39

МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ

1. Наталія Колосінська, Світлана Фіногєєва. Гастрономічні “родзинки” Подільського регіону.....	42
2. Олександр Омельченко. Застосування конкурентної розвідки туристичними підприємствами в умовах війни.....	45
3. Ілона Колодій, Інна Нестерчук. Імплементація цифрових технологій в управлінську діяльність туристичного підприємства.....	48
4. Любов Чорна, Ірина Хопта. Маркетингові технології просування туристичної дестинації: регіональний аспект.....	51
5. Марія Лесько. Мобільні туристичні додатки: огляд функціоналу та оцінка ергономіки інтерфейсу.....	54

6. Наталія Стручок, Володимир Костів. Організаційні засади стратегічного управління прибутком підприємства.....	57
7. Інна Нестерчук, Юлія Левандовська. Особливості організації курортних підприємств України.....	59
8. Сніжана Савуч, Світлана Павлова. Перспективи та стратегічні напрями розвитку готелів для ділових мандрівників у Тернопільській області.....	62
9. Катерина Попик, Оксана Богословець. Проектний підхід до вирішення проблем використання туристичних ресурсів Гоцанської громади у контексті сталого туризму.....	65
10. Вікторія Паславська, Роман Віхастий. Роль маркетингових комунікацій у діяльності підприємства.....	69
11. Ірина Дашевська. Роль тревел-блогінгу в розвитку сфери туризму.....	71
12. Аліна Романюк, Світлана Павлова. Системний підхід до управління якістю обслуговування у закладах готельно-ресторанної сфери.....	74
13. Лідія Дяченко, Любомира Садула. Тенденції розвитку туризму в сучасних умовах.....	76
14. Катерина Михайлова, Інна Нестерчук. Удосконалення якості туристичного обслуговування як ключовий чинник забезпечення конкурентоспроможності на ринку туристичних послуг.....	79

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРНОЮ СПАДЩИНОЮ В КРАЇНАХ ЄС

1. Сергій Остапчук, Оксана Остапчук, Дарія Шендецька. Авторська тематична карта «Пошкоджена культурна спадщина»: сутність та значення.....	82
2. Анна Шестакова, Вікторія Растобарова. Гастрономічна спадщина ЮНЕСКО: національний та світовий контекст.....	85
3. Олена Рудишина. Збереження фольклорного спадку засобом театрального мистецтва в школах Ірландії (на прикладі культурної спадщини графства Оффалі).....	87
4. Анна Шестакова, Валерія Філончук. Розвиток культурного туризму Іспанії.....	89
5. Інна Нестерчук. Стала харчова система як елемент збереження біорізноманіття та управління гастрономічним ландшафтом.....	92
6. Antonina Mykolaichuk, Vira Mykolaichuk. Digital restoration passports for the Unified European heritage register.....	95

ГЕОГРАФІЧНА ОСВІТА: ЗМІСТ, ЗАВДАННЯ, ПРАКТИКА РЕАЛІЗАЦІЇ

1. Сергій Остапчук, Оксана Остапчук. Приватна картографічна колекція як засіб поширення знань в освітньому середовищі.....	98
2. Мирослава Бардюк, Руслана Власенко. Розвиток фахових компетентностей майбутніх учителів географії засобами кейс-методу та проєктної діяльності: теоретико-методичний аспект.....	101

СУЧАСНИЙ УРОК ГЕОГРАФІЇ: МЕТОДИ, ПІДХОДИ, ІННОВАЦІЇ ТА ДОСВІД

1. Олександра Хоценко, Валентина Яковлева. Гейміфікація як сучасний підхід до організації навчальної діяльності учнів..... 106
2. Крістіна Данилюк, Валентина Яковлева. Методика використання практичних робіт на уроках географії..... 109
3. Катерина Блиндюк, Тамара Андрійчук. Цифрові трансформації у позашкільній географічній освіті: від ГІС-технологій до імерсивного навчання..... 112

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

1. Віта Черневич. Міждисциплінарність як основа розвитку екологічної освіти..... 116
2. Дмитро Гарбар, Діана Гарбар. Птахоспоглядання як сучасна форма екопросвітницької діяльності та громадянської науки..... 119
3. Ангеліна Самар. Трансформація змісту хімічної освіти майбутніх агрономів на засадах концепції «Зеленої хімії» та сталого землекористування..... 122

ЕКОЛОГІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ

1. Сергій Коломієць. Оцінка термічного режиму урбанізованих територій на основі індексів LST та NDVI (на прикладі м. Львів)..... 124
2. Яна Лосенко. Природна динаміка асоціації рослинних угруповань *Scirpetum sylvatici* ralsky 1931..... 127
3. Юлія Колодич, Руслана Федорчук. Соціально-географічні аспекти змін якості життя населення в умовах воєнних викликів..... 130
4. Andriy Hryshchenko. Ecological recovery of Ukraine on the principle of “better than it was”..... 133

ЕКОЛОГІЯ, ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, МЕНЕДЖМЕНТ ДОВКІЛЛЯ

1. Анна Потапчук. Антропогенна динаміка екосистем мезофітних лук Українського Полісся..... 136
2. Вікторія Коваль. Антропогенна трансформація сухих лук Українського Полісся..... 139
3. Ярослава Цюрпіта. Біоіндикаційні методи оцінювання безпечності умов праці в зонах екологічного відновлення..... 142
4. Олена Ялужева. Використання супутникових технологій для виявлення нелегального спалення рослинності..... 145
5. Віта Черневич. Відновлювані природні ресурси у стратегіях сталого розвитку..... 147

6. Вікторія Майструк. Вплив зелених насаджень на екологічний стан атмосферного повітря міста Бердичів.....	150
7. Ілля Віскушенко, Оксана Іщук. Екологічні детермінанти якості тваринницької продукції у системі ринкової торгівлі.....	153
8. Валентина Жученко. Екотуризм як інструмент збалансованого природокористування та регіонального розвитку.....	156
9. Ольга Василенко. Науково обґрунтовані підходи до встановлення вуглицевої нейтральності у промисловому секторі.....	159
10. Тетяна Єгорова. Небезпеки неінфекційних мікроелементозів лісів Українського Полісся.....	162
11. Олександр Гарбар, Діана Гарбар, Софія Жеревко, Любов Ворончук. Перспективи поширення представників роду <i>Opuntia</i> в Європі: оцінка на основі геопросторового моделювання екологічних ніш.....	165
12. Тетяна Бурлай. Соціальні виклики «зеленого» переходу Євросоюзу та уроки для України.....	168
13. Богдана Мосійчук, Іван Хом'як. Спонтанне поширення <i>Elymus repens</i> на імітації місячного реголіту.....	172
14. Ірина Онищук, Карина Демиденко. Стохастичний ефект впливу радіації на людину.....	175
15. Владислав Кузнєцов, Катерина Мішук. Управління екологічними ризиками під час реалізації будівельних проєктів.....	178

ІНТЕГРАЦІЯ МУЗЕЙНОЇ МЕРЕЖІ УКРАЇНИ В СИСТЕМУ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ

Артем МОРОЗ

аспірант

Полтавський університет
економіки і торгівлі (Україна)

Сучасний розвиток культурного туризму в Україні відбувається в умовах структурних соціально-економічних трансформацій, цифровізації суспільства та посилення ролі культурної спадщини як ресурсу сталого розвитку територій. У цих умовах музейна мережа України набуває стратегічного значення не лише як система збереження історико-культурних цінностей, а й як важливий елемент формування туристичної привабливості регіонів. Водночас процес інтеграції музеїв у систему культурного туризму залишається фрагментарним, що потребує комплексного наукового осмислення та вироблення ефективного організаційно-економічного механізму взаємодії.

Відповідно до Закону України «Про музеї та музейну справу», музеї є науково-дослідними та культурно-освітніми закладами, які здійснюють комплектування, збереження, вивчення та популяризацію пам'яток історії і культури [7]. Однак сучасні тенденції розвитку туристичної галузі зумовлюють необхідність трансформації традиційної моделі функціонування музею у відкриту систему культурного сервісу, орієнтовану на споживача туристичних послуг.

Наукові дослідження доводять, що музеї виступають вагомим туристичним ресурсом і здатні формувати конкурентоспроможні культурно-пізнавальні продукти [1]. Особливу роль у цьому процесі відіграють музеї просто неба та етнографічні комплекси, які поєднують експозиційну, освітню й рекреаційну складові [4]. Вони створюють умови для розвитку внутрішнього туризму, популяризації нематеріальної культурної спадщини та формування регіональних брендів.

Статистичні дані Державної служби статистики України свідчать про значну кількість музейних установ різного профілю та відвідувачів, що підтверджує наявність ресурсної бази для активізації культурного туризму [2]. Разом з тим проблемними залишаються недостатній рівень маркетингової активності, обмежене фінансування, слабка координація між суб'єктами туристичної діяльності та відсутність системного стратегічного планування.

У міжнародній практиці музеї розглядаються як ключові елементи туристичних кластерів і складові культурного брендингу територій [8; 9]. Європейський досвід демонструє ефективність партнерства між музеями, органами місцевого самоврядування, закладами освіти та представниками туристичного бізнесу [5]. Така модель забезпечує синергійний ефект, сприяє диверсифікації туристичного продукту та підвищує конкурентоспроможність регіонів на національному і міжнародному рівнях.

Інтеграція музейної мережі в систему культурного туризму передбачає формування багаторівневої системи управління, що охоплює стратегічне планування, фінансове забезпечення, маркетингову політику, цифровізацію процесів і розвиток партнерських відносин. Важливим напрямом є впровадження програмно-цільового підходу, розвиток державно-приватного партнерства та залучення грантових ресурсів. Креативні інструменти стратегічного планування соціокультурних проєктів дозволяють підвищити ефективність використання ресурсного потенціалу музейних установ [5].

У сучасних умовах посилюється потреба у формуванні інноваційної моделі функціонування музейних установ, що базується на принципах відкритості, клієнтоорієнтованості та соціальної відповідальності. Музей трансформується у багатофункціональний центр культурної комунікації, який забезпечує активну взаємодію з різними цільовими аудиторіями. Розширення освітніх програм, впровадження інклюзивних практик та застосування сучасних інтерпретаційних підходів сприяють підвищенню соціальної значущості музейної діяльності та її інтеграції у туристичну сферу.

Перспективним напрямом розвитку є синергія музейної діяльності з креативними індустріями. Організація тематичних подій, інтерактивних виставкових проєктів, культурних фестивалів і науково-популярних заходів формує нові формати культурного споживання та підвищує привабливість регіонів для внутрішніх і міжнародних туристів. Такий підхід забезпечує створення доданої вартості культурного продукту та стимулює розвиток супутніх секторів економіки.

Водночас стратегічне планування розвитку музейної мережі має враховувати регіональну специфіку, ресурсний потенціал і потреби локальних громад. Узгодження культурної політики з туристичними стратегіями регіонального розвитку дозволяє забезпечити сталість функціонування музейних установ та зміцнити їх роль як чинника соціально-економічного зростання. У цьому контексті музейна мережа України постає важливим елементом формування позитивного іміджу держави у міжнародному культурному просторі.

Окремої уваги потребує цифрова трансформація музейної діяльності. Створення електронних каталогів, віртуальних екскурсій, інтерактивних платформ і мобільних застосунків розширює аудиторію та підвищує доступність культурних послуг. Цифрові технології сприяють інтеграції українських музеїв у глобальний туристичний простір і формуванню позитивного міжнародного іміджу держави.

З економічної точки зору інтеграція музеїв у систему культурного туризму забезпечує мультиплікативний ефект для регіональної економіки: стимулює розвиток малого та середнього бізнесу, підвищує рівень зайнятості, сприяє зростанню надходжень до місцевих бюджетів. Музейні установи стають осередками креативних індустрій, майданчиками для проведення культурних заходів, фестивалів, освітніх програм і міжнародних проєктів.

Узагальнюючи варто відзначити необхідність комплексного підходу до інтеграції музейної мережі України в систему культурного туризму на основі поєднання кластерної моделі розвитку, стратегічного управління та цифровізації. Музей варто розглядати як інтегрований туристичний продукт, що формується

через взаємодію культурних, економічних і комунікаційних чинників та забезпечує стійкий розвиток територій.

Таким чином, інтеграція музейної мережі України в систему культурного туризму є стратегічним напрямом розвитку культурної інфраструктури держави. Реалізація запропонованих управлінських та економічних заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності музейних установ, зростанню туристичних потоків, активізації інвестиційної діяльності та зміцненню культурного іміджу України у міжнародному середовищі.

Список використаних джерел

1. Антоненко В. С., Хуткий В. О. Музеї як туристичний ресурс: культурно-просвітницькі проекти в умовах сучасних викликів. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Туризм*. 2021. № 4 (2). С. 45-52.

2. Державна служба статистики України. Заклади культури, мистецтва та креативних індустрій в Україні: статистична інформація. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.02.2026)

3. Карий О. І., Кулиняк І. Я., Огінок С. В., Бондаренко Ю. Г. Сучасний стан та тенденції розвитку історико-культурного туризму в Україні та країнах ЄС. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2025. Вип. 7, № 1 (13). С. 299-315.

4. Лисюк Т. В., Мірошніков Д. Г. Скансени України – інноваційний напрям музейного туризму. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. Вип. 1. С. 86-95.

5. Москвич О. Д., Шостак В. М., Столярчук Н. М. Креативність та стратегічне планування соціокультурних проектів туристичної галузі України: міжкультурна комунікація та міжнародні інвестиції. *Культурологічний альманах*. 2025. № 3. С. 317-327.

6. Притиковська В. В. Розвиток музейного туризму в Україні у сучасних умовах : випускна кваліфікаційна робота : 242 Туризм / В. В. Притиковська ; керівник роботи В. В. Музика ; НУ «Чернігівська політехніка», Кафедра туризму. Чернігів, 2025. 65 с.

7. Про музеї та музейну справу : Закон України від 29.06.1995 № 249/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.02.2026)

8. Хаустова К., Удворгелі Л., Чорій М. Потенціал музеїв у контексті розвитку міжнародного туризму. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 40. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-75> (дата звернення: 09.02.2026)

9. Mylko I., Nahornova O., Ozhema S. Museums and Open-Air Museums in the Implementation of Cultural and Ethnic Tourism in Ukraine. *Studia Regionalne i Lokalne*. 2024. Special Issue. P. 104-116.

Наукове видання

**«ТУРИЗМ. ГЕОГРАФІЯ. ЕКОЛОГІЯ: ІННОВАЦІЇ, ОСВІТА,
БІЗНЕС»**

Матеріали III Міжнародної науково-
практичної онлайн-конференції
(19-20 березня 2026 р., м. Житомир)

Редакційно-видавнича підготовка

Кафедра екології та географії Житомирського державного університету
імені Івана Франка

Надруковано з оригінал-макета укладачів

Підписано до друку 31.03.25. Формат 60x90/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 4. Обл. вид. арк. _____. Наклад 100. Зам. 171.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка

м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ЖТ №10 від 26.05.2024 р.